

Туберкульоз на Сумщині: особливості епідеміологічної ситуації

Малиш Н. Г.¹, Демеха Н. М.²

¹СумДУ, кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією

²ГУ Держсанепідслужби у Сумській області

Tuberculosis in Sumy region: features of the epidemiological situation

Malysh N. G.¹, Demeha N. M.²

¹SSU, Department of Infectious Diseases and Epidemiology

²ME of State Sanitary Service in Sumy region

E-mail: ninamalysh@mail.ru; Malysh N. G.

Туберкульоз існує з початку історії людства й у сучасних умовах, як і раніше, є дуже актуальною соціальною проблемою. До початку 60-х років минулого сторіччя склалася концепція про туберкульоз як про зникаючу хворобу. Однак цей прогноз не виправдався. За останні 20 років у світі не відбулося істотного зниження захворюваності. Як і раніше, щорічно 9-10 млн. чоловік занедажують на туберкульоз і близько 3 млн вмирають від нього. Основний резервуар інфекції залишився у слаборозвинених країнах з високою народжуваністю. Це призводить до того, що загальна кількість хворих на туберкульоз у світі продовжує збільшуватися.

Мета роботи – дослідити стан захворюваності на туберкульоз населення Сумської області у 2011-2013 рр.

Результати роботи та їх обговорення. Одним із найважливіших епідеміологічних показників, за яким прийнято оцінювати епідеміологічну ситуацію з туберкульозу, є захворюваність. При цьому слід зазначити, що існують різні принципи реєстрації туберкульозу. У багатьох країнах світу враховують лише хворих, що виділяють мікобактерії. В Україні традиційно враховують усі випадки активного туберкульозу.

Нами було встановлено, що у Сумській області показники інцидентності на туберкульоз у 2011-2013 рр. достовірно не змінювалися ($p > 0,05$) і варіювали у межах 56,5-57,2 на 100 тис. нас. (загальноукраїнські показники – 67,2-68,1).

Вищезазначена ситуація не повинна заспокоювати, тому що реальна кількість хворих не відповідає статистичній реєстрації. У сучасний час туберкульоз реєструється за звертанням, значна кількість хворих, особливо сільських мешканців, не може доїхати до фтизіатра через відсутність коштів на дорогу, а лікарі загальної мережі погано знають туберкульоз і просто не діагностують його.

Однією з особливостей сучасного туберкульозу є значна кількість занедбаних форм серед вперше виявлених хворих. Кожний четвертий, а то і третій випадок – це занедбана форма туберкульозу. А, як відомо, занедбані форми захворювання потребують більш тривалого та коштовного лікування, підвищується рівень хіміорезистентного туберкульозу та зростає смертність, що є свідченням поглиблення епідемії туберкульозу. Такий підхід на сьогоднішній день не може бути прийнятним. У складний економічний час, у період епідемії треба застосовувати рентабельні підходи до діагностики та лікування хворих. Частота виявлення осіб з деструктивною формою туберкульозу у Сумському регіоні складала від 15,1 до 15,9 на 100 тис. нас.

Певну епідеміологічну небезпеку можуть являти хворі на туберкульоз кісток і суглобів та периферичних лімфовузлів (за умови утворення нориць), а також на туберкульоз сечостатевого органів і кишків. У Сумській області превалював туберкульоз органів дихання (рівень інцидентності знаходився у межах 52,8-53,9 на 100 тис. нас.).

У міжнародній практиці хворих на туберкульоз поділяють на хворих, у яких з мокротиння або з іншого клінічного матеріалу виявлені мікобактерії туберкульозу (МБТ), а також групу абацитарних хворих. При цьому слід зазначити, що виявити МБТ практично не завжди вдається. А тому поділ форм туберкульозу на відкриті і закриті є дуже умовним і не завжди правильно відображає епідеміологічну небезпеку таких хворих. Результати

наших досліджень показали, що у 47,8-63,4 % випадків пацієнти (хворі з деструктивним туберкульозним процесом у легенях) виділяли МБТ у навколишнє середовище.

Висока поширеність туберкульозу серед дорослих сприяє високому рівню інфікування туберкульозом дитячого населення. Показники захворюваності дітей варіювали від 3,5 до 4,1 на 100 тис. контингенту, а підлітків відповідно - 24,0-36,8.

Висновки. Туберкульоз є серйозною медико-біологічною і соціальною проблемою Сумщини. Незважаючи на тенденцію щодо стабілізації показників захворюваності, епідситуація є складною. Надії на викоренення туберкульозу у близькому майбутньому немає. Лише завдяки досягненню позитивних соціально-економічних зрушень можна забезпечити фінансування протитуберкульозних заходів та вирішити злободенні проблеми профілактики туберкульозу.

Малиш, Н.Г. Туберкульоз на Сумщині: особливості епідеміологічної ситуації [Текст] / Н.Г. Малиш, Н.М. Демеха // Інфекційні хвороби в практиці лікаря-інтерніста: сучасні аспекти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції і Пленуму Асоціації інфекціоністів Сумщини, м. Суми, 4-5 червня 2014 р. / Редкол.: М.Д. Чемич, В.Д. Москалюк, О. І. Сміян, В.О. Терьошин, Н.І. Ільїна, В.В. Захлебаєва, А І. Піддубна. - Суми : СумДУ, 2014. - С. 61-63.